

کتابخانه
مجموعه
ایکٹی

علم ، صنعت و امیر و دار الفنون مجموعه

شوخ تفنّاتى تشرېك ايدييوردي. (شهلوس) ايسه برشخص طرفندن اجرا اولتان بوروله يرىنى داهدا علاوه ايله مكلله و محاوره امكانى وجوده كيتيوردي .

تراژيدينك ششملى زمانينده يونان ادب-اسنك بررلريله مسابقه ايتلك اوزره يازمش اولدوقلى اوج-فاجعه ايله برساتيردن مركب (تهرولوزى) لركده موسيقيسى واردى . بو موسيقى قسمانه تابع اولوب (پارادوس) ايلك قورو (شوقودوس) صولك قورو، آراسندهده (شنازما) دينان تفنّات ايله بررلردن قرييق ايديليرلدى . بوتفبات آراسنده رقص ده اجرا ايديليردى . قورو رقصلى ، فاجه لره دغير ، وساتيرلره دغير شوخ و رقصان اولادق برنجيىسى (شمله لى) ، ايكنجىسى (سى قينيس) اسمرلرله ياد ايديليردى .

بوئاننده اسكى يونان قومهديسى ده ترقى يوز طوموشدى . بالخاصه سياسى سيار محنه ده تمثيل ايديلهرك مستهزيانه برصورتده تنقيدايديليوردي . موسيقى نك بوراده كى رولى تاميله تراژيده دى اولدينى كى ايدى . يالكر (شنازما) شوقلى ريت (پارابازيس) كيبييوردي . ينى اورت قسمة قورونى اداره ايدن ، تماش ايدنلره دونه رك افادانه بولونيوردي . بالآخره فاجه وساتيرده شخصلر آرتىرق حقيق درام شكلى اولدينى واسكى قومهدى نك ده مؤاخذه و تنقيدى قاراقترينى غائب ايدنه رك زمانغزده كى مضحكه حاله كيرونكى و قتلرده ، موسيقى اهميتى غائب ايدبور وياواش يواش تماشان تاميله چكيديوردي . يونانى تقليدايدن روما تراژيدى و قومهديسى ده موسيقى دن محروم بولونيوردي . موسيقى نك تياتروده اوپه را شكلى آلتجه قدر كييرمش اولدينى دورلره عائد اساسلى و قهرمانلى معلوماته يقين زمانده يعنى صولك اوتوزسنة طرفنده اطلاع حاصل اولمشدر . موسيقنك بوشكل تكاملنده فرانسه ، آلمانى كى ملككتنر داخل اولقله برابر بالخاصه ايتاليا لك زياده علاقه داردر .

موسيقى ايله تياترونك مناسبى رونه سانس ادبياتنك درامده كوسترمش اولدينى ترقى دورينده باشلار . (بوليجانو) نك يازمش اولدينى (اورفئو) ۱۴۲۱ ده (مانتسوا) ده اويناندينى زمان يك جوق موسيقى پارچه لرى احتوا ايديوردي . ۱۴۹۲ ده ناپولىده صحفه يه قونيلان (ساناجارو) نك بر اويوننده قيزلر الات موسيقه چالاشلردر . برديكر دفعه (ياقوبوناررى) نك (امى سى جى) اسمندكى قومهديسنده (لير) . رفاقت ايدن شوقلر تنفى ايدلشدر . (فلورانسه) ۱۴۹۴ (فى ستوشيا) نك (باقتلار) اويوننده پرده نهايتلرند شوقلر اوقوموشدر . (فدرارا) ۱۴۹۹ . اون آلتنجى عصره دوغرى تياترولرك يك چوغنه موسيقى اشتراك ايدبوردي . (فدرارا)

حتى ايچون يازاره ، فكرى ايچون غوغا ايدردى . ادبياتى صرف برجرانه انتساب ايله موقت بر Reclame صورتنده تلقى ايدن بعض رفاقتسنة نظره ، او ، افكار خسيه دن معرا تميز برشاعر قالدى .

ميدانه قوتلمسى فائده لى اولان بو وضعيته ، فكرتلك مثال جاتى بلكه ائارندن داهدا قمتلدر . فكرت ائاريله ، لسانيله دكل فقط ذهنيه ، فطرتيه تام برتورك ايدى : اكلمه مش بر باش ؛ ايكي فكرى يان يانه سيندريممايان ، فئالى آكلامايان بر قفا ؛ منحصر آبرفكرلك قفايى ؛ ظلمه قارشى عاصى ؛ اوشاقلمه ، طاقاووقلمه غير مستعد ، ذهنآ آره ، اقدى ، فاعل برتورك قفايى . فكرت كيسه نك تليذى دكلدى . اوه ، كندى باشنه برچيغبر آجدي . اوه ، كى توروكلكك مثلى ايدى ، فقط ياشاديني زمان عئانيلينك دكل . شخصى ، فرديتك توروكلك ذهنيه غير قابل تاليف اولمدينه جاتلى بر دليل تشكيل ايدر . اونك شخصنده ، حالنده ، اخلاقنده لك كوزمه چارپان ، توروكلك خاص اولان ساده لكده سعلوت ، مهارنده صفوتدر . آئارنده اوزنمه اماره لرى كورولور ، حاسنده كورولوز . آئارنده تصادف ايديلن اوزقتلر ، لسانك كنديسى قدر تميز اولماسندن ايلرى كلير . بر آدم كندى باشنه لسان ايجاد ايدمه . فكرت بولدينى آلت ايله چاليشدى . اونكده بوندر ايش كوره بيليردى . فكرتدن كندى آرزوسندن فضله ايش بلكه ميه يم . كنديسى ده بودر چيى مسدرلك ، معترف ايدى ؛ ويايك ملاقاتمه بو صورتله نهايت ويردك .

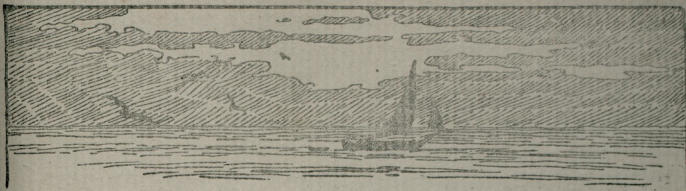
فكرتله مناسب آتمز هروقت دوست فقط حرمتكار معارض اولق اوزره خارجيه مسلكنه انتسابمه قدر دوام ايتدى . اعلان مشروطيتدن صوركه ، طشرمدن يالكر ائارنى تعقيب ايدمه بيلدم .

رشيد صفوت

موسيقى

اوپه رادن اول تياتروده موسيقى

ميلاددن اول بشنجى عصرده آينه صنعتكارانه برحيات ياشامقده ايدى . (تسپيس) اسكى يونان ليريك قوروسى آراسنده يالكر برشخصه بر هالته ي تصوير ايتدبرهرك فاجه يى تاليس ايتكده ، او شخصك افادانى آراسنده قوروتفئاتى ده خفف ، عين زمانده خيالى اوقشايه جق صورتده غايت يواش ايشيدملكده ايدى . (پراتيناس) فاجه نك عكسى اولق اوزره بته يالكر بر آدمه مزاحه متعلق سوزلر سويلتهرك بو افادانه قورونك

شعر

« اور تاج » یوچلیری

- ساری کچه .. ساری کچه ..
تا روچه کومله کچه
سنگ ساری کولک لړک ،
دیکوړم : آغبر ، ده رڼ
اسکې بوالهي سى .
پوسس کيکک صوگ نفسى ؟

قارشى پاملر صوباز ، اېکار :
« اور تاج یوچلیریک ! » دیر .

- کیسه سز آی .. کیسه سز آی ..
دکړده کى شو قیریک یای
دوشمش برعاشق الفدن ..
او ، سازیک هر تلندن
نور الهیری ساچش ..
صوکرآ ... یای قیرمش ، قاچش !

مور دالمالر صوباز ، اېکار :
« او پای تا کوکدن دوشدى ! » دیر .

- دلى اوزان .. دلى اوزان ..
آلتون قوپوز کدن سیزان
سار نه به طوغش کي ؟ ..
شوکین پری موکي
بکار سسلرکي حالا
اسکې « اور تاج » یوللرنده !

آلتون قوپوز صوباز ، اېکار :
« اوزان تولش ، یای قیریک ! » دیر .

- غافل یولمى .. غافل یولمى ..
اوزان یوق ، قیریک یای اوجى .
« اور تاج » یوچلیری خسته ؟
شراب پتیش آلتون طاسده ..
هایدى ، شاعر ، آل قوپوزى ،
ایکلهک اسکې ورجزى !

قوپوز الله ، شاعر کیده :
« اور تاج یولی چوق اوزان ! » دیر .

م . ف

قیش کیجه سى

— قونیه خاطرملری —

اوزان ، بوزلو بیلدیزلرک آلتنده قارلر
پیریلدارکن حمرتیلر افقه باقارلر :
نه برترین ، نه برچلیقین کیجه یولیسى ...

سانکهداملر بیلهدوکش کرتی صوغوقدن ؟
دووارلرک دپنده هر کیزلی قوغوقدن
آجی آجی اولور بضی خسته برکویک ...

أولوم قورمش بر قاپدیک أوکنده پوسو :
بروقسولک اوداسنه سوروکندرک
صوگ شربهبی ایندیرجک سفالته ...

دورلرندن به بوغوق سسلر کلپور .
سرویلکدن قپ قیزیل برای یوکلپور :
بکزه یور بر یوچینک طونج آلتنه ...

علامه البین تپه سنک ساعت قوله سى
کفلى بره یولاک ماضینک سسى
فیضقریما یور چارینتیمى دوران قلبدن .

قورقولو ، بوش صواقلره حاک قاراقیش .
شیمیدی مششوم اودامده بر الشی باقیش
حسرتیه أولومى بکلپورم بن ...

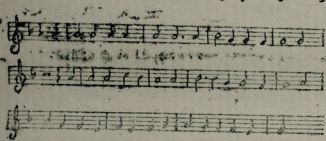
فائل فخری

ده (بست) خاندانی نزدنده موسیقی داتما حمایه کورمکده ایدی .
یوخاندانک سراینده متعدد موسیقیلر او یونلر ویرلشدر .
(ایزابه لالا ده ست) زوجنه یازمش اولدینی مکتوبلرده او
مراسمده ویرین او یونلری تصویر ایدرلک ترنلاردن ، موسیقی
آلتارلیه چالینان پارچه لردن ، رقصلردن بحث ایتشدر . بو
خاندان اعضاستدن (ایکنجی آلفونس) موسیقی به صولدرجه
رغبت والتفات کوسترمش ، منسویپتدن (آنتونی نو) و
(آلفونسو) او زمانک مشهور بسته کارلرندن اولارق برچوق
قومه دیلره موسیقی یازمشلردر . (آلفونسو) بالخاصه او به رایه
طوغری ترقی کوستن (باستورال) او یونلرینک شرقلری ده
وجوده کتیرمشدر . بوبسته کارلرلرلرندن ضیاعه او غرامیه رق
زمانزه واصل اولان بر قاچ پارچه اونک موسیقیدی حقدده
بر فکر حصولی تأمین کفایت ایتبوردی . ایام اخیرده
(سوله تری) نامنده کی ذات (آلفونسو) نک (ساقر فیسیو)

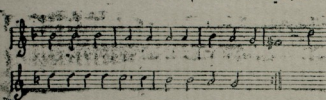
جهتدن زنكبن ايدى . مادريفال شريقلى سولو ترغار شكند اوزمانك مشهور مغنيى (آرھىلاى) طرفدن قفى ايدلش و بو شريقله رفاقت ايدن ديكر سىلرى موسيقى آلترى چالشد . اوج سىلى رقص شريقلرده (آرھىلاى) دن باشقه مغنيلردن (لوقا) و (مارغريتا) اوافاق اسپانيول كيتارلى چالهرق بورقصه اشتراك ايتشلرد .

اون آلتيجي عصرده نيازوهموسيقى يازان بئنهكارلردن دقه شاپان برسايده (شتريكو) در . متعدد ازدواج مراسنه اينترهمديلى يازان بو بئنهكارك قفىلى براترى ده تكنه باشنده قادينلر عوغاشنى تصويرايدن بر قومهدى در :

تكنه باشنده طوبلانان قادينلر متعدد سىلى موسيقى لرله بربريله غايت شن و شوخ محاوره ايدركن ، ندرجيجي برصورتده يكي سىلرك علاوه سيله قوتلنن و بش سه قدر چقان لغيات انسانيده عوام شريقلرله مخصوص نغمه لى حاوى و اساس ملودى يه قوتترووان اولارق اوج سس علاوه ايدلش شو كوزل شرق ايشيديلير :

بو قادينلر آراسنده باش كوستردن و كورولتيلر بر نزامى تصوير ايدن ديكر برصحنه ، آئسزين شو شرقىك لطيف نغماتى برقىز طرفدن ترنم ايديلير .

كليساقتياتى بئنهلمكده شهرت قازانمش اولان (كى ارواى) بو اويده موسيقى يازان بئنهكارلر مياننده صايبه بيلير . بئنهلمش اولديني قازاناو آلایليته مخصوص متعدد سىلى شريقلر خلقجه مقبولته مظهر اولمشدر . قوفو قوشىك شريقينه بللك جوابى و كويل شريقلى بو بئنهكارك قفىس اترلرنددر .

(آدرانو بائيرى) اسمنده ديكر بريستهكارك و نديكند پادووايه قدر مختلف مسلكره منسوب بك چوق كيمسلى حامل بولونان بركىك سياحتى تصويرايدن اترده كى شريقلرده ذكره شاپاندر .

اسميه بئنهلمكلى اترك بعض قسملرني بولارق ميدانه چقارمشدر . (آلفونسو) نك بو اترنده اك زياده دقى جاب برشى وارسه اوده (ريجيتايف) ايزلرينك موجود بولميشدر . (ريجيتايف) اولارق بر رايهك افاداتى آراسه هر دقه واريه ايدلش درت سىلى قورولر علاوه ايدلشدر .

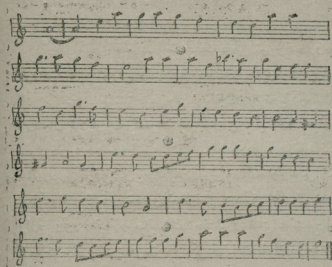
اون آلتيجي عصرده ايتاليانك ديكر شهرلرنده روما ، فلورانس ، مانتوا و نديكده موسيقىلر اويونلرك و برلىسى نادر دكلى . موسيقى ، هر نوع اويونلردن باشقه پاندوميلره ، قازاناو آلایليته تشريك ايديلوردى . تياترو حياتى ده صوك درجه ديديه وطنه كآسباب ايديلوردى . رونه سانسك تياتروده كى ترقياتندن بحث ايدن اترل مطالعه اولوندينى زمان حالاً و اغندهك ريغندس نيه لوفتن ، ده كى صحنه لر خاطره وارد اولور . تياترو مباتيسك احتشام و عطشى ، تصويرات ، ترسيات ، ترتيبات ، قوستوملر كى ترتيبات صوك درجه اعتنا و اهميت ايله احضار ايدلكده ، طبيى منظره لى ، فوق العاده احوالى تمثيل و ارايه ايچون بيوك مآكنه لرده قوللانمقده ايدى . مثلا سادان آلهرلك ارضه تزولى خارق العاده اولارق تصوير ايديلوردى .

۱۸۸۸ تاريخنده فلورانسده (فرديناند مديسى) ايله (قريسته لوتريغتن) ك ازدواج مراسنده و برلين اويونلر اون آلتيجي عصرده كى تماشاكارك اهميتى تشكيل ايدر . (اينترهمدى) ناميله ياد اولتان و كنديلرى ايچون بر اوافاق اوپه رايه مشابه مختلف كوچوك پاچه لردن ترك ايدن بو تماشاكار ايچون متعدد بئنهكارلر مختلف اترل يازمشلردر . بالخاصه (مارنجيو) يه عائد (اينترهمدى) اوپه رانك مزده جيسى عد ايديله بيلير .

بر چوق موسيقى يارچهلرني احتوا ايدن بو اينترهمدى ده صحنه ، اورمانده برديوك مفارقه سنى ارايه ايدر . اورتمده قادين ، اركك چوبانلر قورو شكند قفى ايدرلر . او ائشاده مفارقهك مدخلنده ديوك كورونمى چوبانلره قورقو و دهشت ويرر . ديو بو نرك اوزولرله آتيله جنى ائشاده (آبوللو) سادان تزول ايدر و آرازنده قهرمانانه رقصى تصوير ايدن بر عبادله باشلادر . اوق پارلرلى ائشاده نهايت زبون قالان ديو ، آبوللونك آياقلىرى ائشاده تولور . بئده چوبانلر شكران شريقسى اوقورلر .

بو اينترهمدى ده كى پارچهلر فاجعه موسيقيته مآذ عمومى اسلوبدن اوزاق اولمقله برابر (مادريفال) دينلن شريقلر واديسنده يازلش و لطيف نغمه لى احتوا ايتكمده بولميشدر . ديكر بئنهكارلره عائد اينترهمديلرده لغيات و موسيقى آلترى

رقص موسیقیری یاننده بو اثر، موسیقی جهنندن بک یو کسک اولماقله برابر (غرنا باله) قسمته عائد شو مملودی فرانسز موسیقی سنک روحنی احتوا اینکده در.

ایشته تیاتروده موسیقی بک بودوار تکامل، فلورانهده حقیقی اوپه رانی طوغور یوردی.

موسی نیا

حکایتیه

زمانه بکتری :

دوشونمه زمانی

بادک اجدد - تنک اؤک اؤک قاپا ایلرندی .
داهما اون آتی یاشنده توپیز بر چوچوکن
آق سرباک بالا بییتی « اون اکیلیلر » بنه
قارش قوشن .. قوچوق ایمنی صابیهده
سکر برندن وورازق اوچ سنه مؤقرخانهده
یاغشیدی مشروطیت کورونوسی چیماسهیدی
شهرتی داهما چوق بوپویه چک .. احتیال
بر کون استابولک اؤک آزیلی کولخان بکارینه
باش اولاجشیدی . فقط اون غمز ...
بو اوچاقی اوزبرنه قوبالیه صو دوکولن
بر مارصیق کبی سوندورمشیدی . ملولوبیا
تعلیماری ، سماعی قهوهاری یاراش یاراش
تئالاشش ، بکی پیشه نلرک چوخی عسکره
آلنیش .. آسکیر ، کنج حریت ژاندارمارلرینک امان ورمز
تعلیماری آلتنده دارما دومان اولشیلدی . آرتق هیچ بر
دالابره جورله یوردی . غلطهده باج آلتان اولر بر کجه
ایجنده استقلالارنی اعلان ایدرک اؤک مشهور حامیلرینی قومشاردی .
قولانی بولوب « سرسریز ! » ده طیشایه بر سورولکدن قورتو .
لانلرک کیمی قهوه ، کیمی قوشچی دکانی آچیش ، کیمی قوشی

تماشایه داخل اولان موسیقی لر دن بر قسمی ده دینی اولانلر دک بالخاصه آلتاییده بو عصرلر ده اهمیت کسب اینشیدی .
بو قیل تماشالرک آیریجه بخی ایجاب ایدر .
اون آلتنجی عصرده ابتالاییده اولدینی کبی فرانسهدهده موسیقی تماشالر وجوده گلشیدی .

۱۵۷۰ تاریخده ، شاعر (یاف) و موسیقیشناس (یوواحیم قیر) یارسده شعر و موسیقی آقاده میسی فامیله بر مؤسسه وجوده کتیر مشلردی . ۱۵۸۴ تاریخه قدر دوام ایدن بو آقاده موسیقی اوپونلر و بریلیر ، اوچنجی هازریده بوتماشالرده حاضر بولونوردی .

۱۵۷۳ تاریخده هازری نک فرانسه قرالیتی تیریکه کان بر سفارت هفتی شرفه ترتیب ایدیلن مرام اون دوت کون دوام اینشیدی . بو میانه محتمل بر بالهده ترتیب ایدلشیدی . اون سکر آتیج قیز فرانسه ایالتارینی تمیل ایدرک ترنم و رقص ایدورلردی . بوبالده دفته شایان جهت ، بدایه بر قیظرتقدن ترنم ایدیلن بر شریقدن صکره رقص موسیقیسی طرزنده توسیما اوتوزگان طرقتدن چافشدر . بو طرز مؤخر آویه رالرده اکثریتله استعمال ایدلشدر .

۱۵۸۲ ده اوچنجی هازری نک اوکی همشیره می (مارغربیتا لوترینف) ک ازدواج مراسنده ترتیب ایدیلن (باله قویق - باله دولارن) شعر ، موسیقی و تماشایی برلشدر مشدر . (بالنازاره طرقتدن تنظیم ایدیلن بوبالیه (بولیو) و (سالون) موسیقی یازمشلردر . تیاتروده موسیقی بی اوپه رایه یانلاشدیران و او زمانه قدر و بریلرک ک ششمه لیلی بولان بوتماشاده کی طبیعی مظهرلر ، اساطیری آایلر ، و قصص خارق العاده بر درجهده ایدی . اترک موسیقی به عائد قسمته کلتجه : موسیقی آلتلری مونو و هردی نک مؤخر (اورفئو) اوپه راستنده قوللاندینی درجهده زسکین و متعدد اولوب حتی اوپه رالره مخصوص (اووه تور) ی ده حاوی ایدی . آتیجی مادریغال اسلوبنه آز چوق مشابه قورولر ، ایقالباسلرک او عصرده بو وادیده کوسترمش اولدقلری روح و لطافتی اکتساب ایدمه ماش ، باله موسیقیری ده عمومیتله او عصرک رقصی موسیقیلرینک مخصوصاتدن اولان آغیرلقدن قوریتله ماشدر . بعض برلده تغنیاته رفاقت ایدن موسیقی آلتلرینک فضله مقدارده اولالانماسی ، ترنسانده کی نغمه لرک لطافت و کوزلککنی ، مملودینک رقیق خلوطنی غالب اینشدر . مع مافیه اترک حاوی اولدینی بعض اوزون سولو ترنات ، اوپه رادکی آریالره طوغری حاصل اولان بر میلی احساس اینکده در . فرانسز اوپه راموسیقی سنک صکره لری بک اهمیت شایان اولان قورولری ، آریالری ،